



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

6 An dubium facti excuset illam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

SECTIO VI.

Virum ex facto dubio irregularitatis iuris contrahatur.



OC dubium annexum est precedenti, & in hac materia valde necessarium. In quo certum in primis est aliquando induci irregularitatem, licet factum sit dubium, ita ut teneatur qui dubitat, abstinere, donec dispenseetur, habetur in dictis capitulis. *Ad audientiam*, & *Significasti*. 2. *C. Alio de homicidio*. Quæ nec de solo interiori foro, nec de solo exteriori, sed de utroque intelligenda sunt, de hoc proceditur præsumptione, vnum forum ab alio non differt, vnum etiam, qui dicitur cap. *Ad audientiam*, aperte dicitur de re. quæ ad externum forum deducta fuerat, ut patet ex illis verbis: *Ad audientiam nostri Apostolatus pervenit*: capitulum autem *Significasti*, loquitur in foro conscientie, ut patet ex illis, *Cum de cetero credendum sit ipsi, qui non accusantur, vel denuntiantur ab aliquo, sed per se ipsum concilium appetit, salutare*. Tum denique, quia regula illa, in qua textus illi fundantur, scilicet, in dubiis tutiorem partem esse sequendam, in utroque foro verum habet: In interiori quidam propter obligationem vitandi periculum peccati, ut in eodem capitulo *Significasti*, indicatur, & in capitulo *Invenis*, de Sponsalibus: in exteriori vero, quia & est eadem ratio, & iura idem disponunt, ut patet ex capitulo *Veniens*, de Presbytero non baptizato, imo & capitulo *Invenis*, in eodem foro loqui videtur.

Difficultas vero superest, an hoc generaliter procedat in quolibet dubio facti, vel specialiter tantum in casu homicidii, in quo prædicta iura loquuntur. Si enim responsum & rationem Pontificis consideremus, videtur ibi regula generalis statui pro omni casu dubio quoad factum, quia Pontifex non respondet statuendo novum ius circa illud factum, sed declarando id, quod ex antiquo iure, & ex vera ratione observandum est, quod ius seu ratio non fundatur in speciali aliqua proprietate homicidii, aut irregularitatis, quæ ex eo nascitur, sed in generali ratione dubii facti, & periculi, quod imminet, non sequendo partem tutiorem. Quæ in dubio irregularitatis est abstinere à divinis ministeriis seu ordinibus, quia in hoc nihil est periculi, in alio vero potest esse maximum: ergo illa resolutio in omni dubio facti æqualiter procedit.

In contrarium verò est, quia decisioni illorum textuum videtur generalis regula aliorum iurium repugnare, videlicet, in casu dubio etiam quoad factum neminem esse damnandum: nam regula *Com iura* supra citata, non tantum loquitur in dubio iuris sed etiam facti. Vnde in l. 163. de Reg. iuris generaliter dicitur, *Ex orabilioris rei, quam actoris habentur*. Vbi Glossa inter alia exponit illud dictum esse, quia in dubio absoluitur reus. Et ad id nonnulla refert: Et ad idem facit cap. vnic. *Ve Ecclesiæ benedicte*. & c. quatenus ait, *actore non probante, reum esse absolvendum, etiam si nihil præstiterit*, id est, etiam si positivè non probaverit se esse à delicto immunem: ergo sola negatio probationis est sufficiens ratio absolutionis: sed quoties res manet dubia, manet etiam delictum non probatum: ergo etiam si altera pars æque dubia, & sine probatione relinquitur, reus est absolvendus: ergo in nostro casu de dubio facti, iudicandus est aliquis non irregularis ex vi iuris communis. Patet consequentia, quia irregularitas hæc, de qua agimus, pœna quadam est, & ideo sequi debet communem regulam pœnalem: neque excipi debet nisi in casibus expressis. Accedit, quod illa iura maxime servanda videntur in pœnis, quæ ipso

Iuxta quam sententiam negandum est, illud principium, in dubiis favendum esse reo, habere locum in pœna irregularitatis, nã potius damnandus est. Ratio autem reddi potest, quia, licet in aliis pœnis, quæ solum sunt privationes, aut exactiones, vel onera, absolui debeat reus in casu dubio, quia id potest fieri sine villo periculo: tamen in pœna quæ includit privationem aliquam sub obligatione peccati, qualis est irregularitas, potius est constringendus, & puniendus reus in casu dubio, quia cum imminet periculum conscientie tutior pars præferenda est fauori rei.

Sed hæc sententia in dubio iuris, mihi est incredibilis. Primo, quia si in foro exteriori non constet esse aliquod ius imponens irregularitatem quantumcumque res sit dubia, qui fieri potest ut quispiam iudicetur irregularis, cum non possit nisi per ius ipsum iudicari? Item ex c. *Is qui*, sumitur efficax argumentum saltem à paritate rationis: nam ubi ius est apparet vel simile, non est sufficiens ad iudicandam irregularitatem, nisi sit expressum: ergo ubi eorum ius est dubium, multo minus sufficit, quia multo minus expressum est. Præterea inde sequitur pœnam suspensionis, vel depositionis ipso iure siue ab officio, siue à beneficio incurrere in conscientia, & in foro exteriori in simili casu de dubio iuris, quia etiam illa pœna includit prohibitionem aliquam in foro conscientie sub obligatione culpæ. Sequitur etiam, eum, qui in tali dubio iudicatur irregularis, privandum esse beneficio, quæ possidebat, quia hoc consequitur ad irregularitatem, sicut in casu cap. *Ad audientiam*, privandus est illis, ut infra dicemus. Hæc autem, & similia continent nimium rigorem sine sufficienti fundamento. Denique differentia ibi assignata supponit falsum fundamentum, nimirum, in hoc esse aliquod peccatum. Vnde parum refert, quod irregularitas includat prohibitionem in conscientia obligantem, nam in hoc sequi debet irregularitas conditionem aliorum præceptorum, quæ est ut non obligent quamdiu de eis non sufficienter constat. Estque hoc valde consentaneum rationi, maxime in legibus, quæ ipso iure pœnam privationis imponunt: nam propter ea quod ex se obligent in conscientia, non imponunt leviorem pœnam, sed graviolem potius: ergo, sicut alie Leges pœnales non obligant iudices ad damnandos reos in casibus dubiis: ita hæc leges, quæ ipso iure pœnam imponunt, non obligant in conscientia quamdiu de ipsis seu de iure ipso dubitatur.

Hæc igitur sententia mihi maximè probatur, præsertim quando dubium de irregularitate, vel suspensione quæ est pura pœna, post transactum opus suboritur, quia tunc maxime procedunt omnes rationes, quas adduximus. At vero si ipsosmet ordines suscepit cum dubio irregularitatis, tunc maior est dubitandi ratio, quia sicut à principio mala fide tale fecit opus in ordine ad irregularitatem contrahendam: ita non videtur posse liberari ab illo onere conscientie dubie practice, donec dubium ipsum de irregularitate, quod à principio habuit, re ipsa cognita expellat. Quæ limitatio est probabilis. Quid vero de illa sentiendum sit, dicemus statim agentes de dubio facti. Fundamentum autem contrarie sententiae ex dictis solutum est, iam enim constat, quomodo in tali actione nullum sit periculum peccati. Ad exemplum autem de dubio facti patebit latius ex dicendis. Nunc autem respondeo esse disparem rationem, quidquid sit de antecedente: quia irregularitas, licet ex facto oriatur tanquam ex radice vel occasione, per se tamen & proximè oritur ex iure tanquam ex causa efficiëte, & ideo si ius sit dubium, non potest inferre talem effectum: stante vero facto dubio, potest esse ius certum, & ideo non semper est simili ratio.

18
Solutio re-
solvitur.

19
Posterior
sententia
preferitur.

ipso iure incurrere imponitur: est enim hic mo-
 dus imponendi poenam valde rigorosus, ideoq;
 leniendus est quantum fieri possit. Non ergo cogend-
 us est reus in se ipso exequi talem poenam, donec
 certus sit delicto. Nam, si iudex non cogitur im-
 ponere poenam, quæ per sententiam imponenda est;
 donec in suo foro certus sit de delicto: cur reus cog-
 getur in conscientia exequi in se poenam legis, do-
 nec in eodem foro conscientia sit certus de delicto?
 quamdiu a res est dubia, nondum est sufficienter, p-
 batum delictum in conscientia: ergo in presenti non
 tenetur in conscientia abstinere ab executione, vel
 acceptatione ordinum, quia hoc esset exequi in se po-
 nam legis propter solum dubium delicti.

Vnde nihil refert, quod hæc poena irregularitatis
 includat prohibitionem per se obligantem in con-
 scientia, quia de hoc ipso est controversia, an scilicet,
 talis prohibitio oriatur ex facto dubio. Nam cum
 talis prohibitio per modum poenæ imponatur, se-
 qui debet naturam poenæ, quæ est, vt ex solo dubio
 delicto non oriatur. Atq; hac idem ratione cessat in
 dubio facti principium illud de tutiori parte eligen-
 da: nam illud solum cadit sub obligatione, quando
 in altera parte est aliquod periculum peccati: hic au-
 tem nullum est, nam ex verisimili principii certo
 constare potest, nondum esse exortam prohibitio-
 nem, quæ in conscientia obliget ad abstinendum à
 talibus functionibus; illa autem ablata, cessat peri-
 culum peccati.

Tandem confirmatur exemplis. Primum esse po-
 test illud de voto supra tactum: nam dubium voti est
 dubium facti, à quo pendet ius, quia votum est opus
 ipsius hominis, quamuis latè vocari soleat lex parti-
 cularis, quam homo sibi imponit. Si male est de pro-
 missione facta alteri homini, nam si quis dubitet, an
 verè illam fecerit, nō tenetur illam implere nec bo-
 nis suis se spoliare. Aliud est de suspensione v.g. à be-
 neficio, quæ cum incurritur, statim obligat in con-
 scientia ad non usurpandos fructus beneficii: duris-
 simum autem propter solum delictum dubium, quod
 in hominis conscientia non satis probatum est, sta-
 tim obligare hominem in conscientia ad non acci-
 piendos fructus proprii beneficii. Deniq; si aliquis
 casus referatur Summo Pontifici, vel alteri Præla-
 to, v.g. homicidium, & incidat quis in dubium ho-
 micidii, talis casus non est censendus referendus, et-
 iam si nihil aliud in illa lege exprimitur, quia cum
 talis lex odiosa sit, verba eius sunt stricte sumenda,
 casus autem de homicidio dubio non est de homi-
 cidio simpliciter, & ideo non comprehenditur sub
 reservatione homicidii simpliciter dicti. Neq; in eo
 casu tenetur quis tutiorem partem sequi, qualis vi-
 deri posset accedere ad Prælatum, quia certissimum
 est habere iurisdictionem, quia satis certum est, cō-
 fessionem inferiori factam esse validam, eo quod
 casus dubius est vi illorum verborum reservatus non
 sit. Ergo idem est in omni casu simili, nisi aliud fue-
 rit in alio iure expressum.

Propter has rationes dicunt aliqui, decisionem
 dicti c. Ad audientiam, & Significasti, limitandam esse
 ad casum ibi propositum, & ad modum poenæ ibi
 declaratum. Hoc posterius significavit Abbas in d. c.
 Significasti, n. 4. dicens, in illo casu dubio præsumi a-
 liquem irregularem, solum quoad cessationem à sa-
 cro ministerio, non vero quoad alias poenas, v.g. pri-
 uationis beneficiorum, & similes. Cuius sententia
 quoad hanc partem communis est, & ex omnibus
 adductis sufficienter conuincitur, tum quia quoad
 hoc irregularitas est purè poenalis, tum etiam quia
 dicta iura cum limitatione loquuntur de irregula-
 ritate quoad obligationem abstinendi ab ordinibus,
 ideo non sunt extendenda, cum in hoc contineant
 rigorem. Hinc autem videtur confirmari prior pars:
 nam ius commune est, vt poena non extendatur eo-
 dem modo ad delictum dubium: ergo, cum decisio

illorum textuum discrepet ab hoc iure communi
 limitanda est ad casum specialem illorum, scilicet
 voluisse Pontificem in odium homicidii, & propter
 specialem indecentiam, quam habet ad ministeri-
 um sacrum, statuere declarare, irregularitatem la-
 tam propter homicidium, comprehendere etiam
 homicidium dubium, quamdiu dubium non ex-
 pellitur. Nam quod Pontifex potuerit ita legem il-
 lam extendere, manifestum est: quia declaratione
 facta, quamuis factum sit dubium, ius tamen est cer-
 tum, & ideo cessant iura omnia, quæ dicunt, in casu
 dubio non esse imponendam ordinariam poenam:
 nam intelliguntur, nisi ius ipsum aliud declaraue-
 rit. Huius autem declarationis in illa irregularitate
 potest specialis ratio assignari, quia fertur propter
 indecentiam, indecentia autem non solum ex casu
 certo, sed etiam ex casu dubio oritur, ideoq; merito
 potuit ius certum statui, vt in illo irregularitas in-
 curreretur.

Hæc sententia difficultatē patitur, quia Clemens
 III. in dicto c. Ad audientiam, non videtur nouum ius
 introducere, sed ex generali principio, obligationē,
 quæ iam existeret, declarare vt patet ex illis verbis.
 Cum in dubiis semitam debemus eligere tutiorem vq; con-
 uenit iniungere presbytero memorato, vt in sacro ordinibus
 non ministret. Et eodem modo loquitur Innocentius
 III. in cap. Significasti, 2. vt patet ex illis verbis, Cum
 in hoc casu cessare sit tutius, quam temere celebrare pro eo
 quod in altero nullum, in reliquo vero magnum periculum
 timeatur. Fundantur ergo hi Pontifices in solatio-
 ne periculi, non in nouo iure, quod pro tali casu sta-
 tuit. Alioqui non tantum immineret periculum, sed
 esset certa transgressio post statutum illud ius: ante
 illud vero nullum immineret periculum peccati, si
 secluso hoc speciali iure, ex vi solius dubii non oria-
 tur talis obligatio.

Nihilominus cenſeo, prædicta iura non obliga-
 reni in casibus in illis expressis. Hoc significavit Na-
 uarrus dicto cap. Si quis autem, nu. 41. dicens, tam in
 foro conscientie, quam exteriori in dubiis tutio-
 rem partem esse eligendam vt præcepti, in casibus à
 iure expressis, sentiens extra illos non semper esse
 præceptum, sed consiliū, ven. 34. dixerat. Et expreſ-
 se Syluester verb. Inanimum, n. 27. in fine, dicens prin-
 cipium illud non esse necessarium sub mortali, sed
 sufficere eligere tutum. Idemque supponit Soto in
 loco citato, & Moderni frequentius. Suadetur au-
 tem quia, cum materia sit rigorosa, & valde onero-
 sa, non est extendenda sine euidenti necessitate &
 ratione. Alioqui ex illis iuribus colligenda esset vni-
 uersalis regula, in omni dubio facti necessarium ef-
 se ex præcepto sequi partem tutiorem: quod incre-
 dibile est ita generatim sumptum. Vt autem textus
 illi, & res ipsa melius intelligantur, aduerto primo
 hic non esse sermonem de conscientia dubia practi-
 cæ, nam de illa certissimum est, existente tali dubio
 eligendum esse id, in quo nullum timeatur peccatum:
 quod si sit perplexitas ex aliqua ignorantia eligen-
 dum est illud quod minus malum censetur, quod
 tunc practice est iudicandum non malum seu non
 imputabile operanti, quia non potest illud vitare,
 de quo alias. Est ergo sermo de dubio speculatiuo;
 ex quo pendet dictamen conscientie, vt est in casu
 illorum textuum, an Petrus, v.g. fuerit mortuus ex
 vulnere inflicto à Paulo, necne. Ex quo infero,
 quando in illis textibus dicitur vna pars securior, &
 in altera esse aliquid periculi, non esse sermonem de
 periculo culpæ, quia de hoc ipso versabatur qua-
 sitio, an ibi esset periculum culpæ, nemoque dubi-
 tauit quin operari cum periculo culpæ sit malum:
 peteret ergo Pontifex principium, vel non rectam
 rationem afferret, si in illo sensu illo principio vte-
 retur. Vocat ergo tutiorem partem illam, quæ pau-
 ciora habet incommoda, & minoris momenti, o-
 mnibus pensatis: periculum autem, quod imminere

Difficultas
 circa præ-
 cedentem
 sententiam.

Solutio
 difficultatis
 & proba-
 tur posita
 sententia.

Syluest.

Soto.

Exemplis
 funtetur
 ante pars.

Quorundam
 sententia.
 Abbas.

dicat, non est aliud, nisi quia accidere posset, ut verus homicida celebraret, aut ordinaretur, quod est contra decentiam ipsius rei, & Ecclesie intentionem.

Verum intellectum
Ad audientiam
c. Si quis
significasti,
2. de homicidio.

Ex quo principio sic intellecto, & ex iudicio prudentiali in tali materia, nimirum tutius esse abstinere a ministerio sacro, colligit Pontifex legem, quæ statuit ut in tali casu ita fiat. Ut autem hoc statuatur, necesse non est ut illud principium, in quo fundatur, in dubiis tutiorem partem esse eligendam, sumatur in vniuersum ut necessarium ad vitandam culpam seu tanquam præceptum, satis enim fuerit quod Pontifex id existimauerit esse conuenientius & magis consentaneum prudentie, & iuxta illud legem statuerit. Et ob eandem causam necessarium non est, ut id, quod ibi Pontifex statuit ac præcipit, per se esset necessarium ex vi solius rationis naturalis: nam sapienter postea statuit aliquid ex prudentiali ratione, quæ per se sola non induceret necessitatem, est autem sufficiens ad statuendam legem, quæ necessitatem imponat. Si ergo Pontifex iudicauit in hac materia expedire ferri legem de sequenda tutiori parte, quia in hoc quod dubius de tali facto abstinere, solum illud potest esse incommodum, quod hoc est onerosum tali personæ: & quod aliquando potest contingere, ut ille, qui reuera homicida non est, abstinere cogatur: at hoc quasi nihil existimatum sit a Pontifice comparatum cum reuerentia debita rebus sacris, & cum periculo quod aliquando homicida ministret. Hæc autem ratio in eo per se sola fortasse non esset sufficiens ad obligandum hominem dubium, ut in eo casu abstinere: fuit autem sufficiens ut Pontifex lege sua id decerneret. Maximè, cum ipse potuerit iudicare esse sufficientem causam ad imponendum hoc onus in tali casu, quod homo sua culpa vel negligentia actionem fecerit simili dubio expostam. Item cum ad summum Pontificem pertineat cauere omnem indecentiam circa ministeria sacra. Atque hanc existimo esse veram intelligentiam illorum iurium.

10
De iure
tota præ
pue proce
dunt in foro
exteriori.
Nauarr.
Gerson.

Vnde ulterius colligo, decisiones illorum textuum primò & maximè habere locum in foro exteriori. Quod notauit Nauarr. dict. c. Si quis autem, n. 38. motus ea ratione, quod ius humanum magis obligare solet in exteriori foro, quam in interiori. Vnde etiam Gerson, quem ibi refert, in 2. part. dixit, frequentius aliquè iudicari irregularem in exteriori foro, quam in interiori. Melius verò id colligimus ex ipsius textibus. Nam in c. Ad audientiam verba Pontificis non diriguntur ad ipsummet irregularem, sed ad iudicem seu Prælatum, cui dicitur, Vos conuenit iniungere Presbytero memorato, ut in sacris ordinibus non ministret. Vnde satis apparet dici posset, ex vi illorum verborum non haberi, in eo casu teneri eum, qui dubitat abstinere, donec ei à superiori iniungatur, quia verba illius textus requirunt hominis sententiam seu præceptum. Item quia aliàs teneretur ab omnibus ordinibus abstinere, quia irregularitas homicidii ab omnibus separatur: & tamen ibi dicitur non esse à minoribus ordinibus separandum. Cap. autem Significasti, potest eodem modo exponi: nam licet ibi dicatur, non præcessisse accusationem, vel denunciationem, sed solum petitionem consilii salutis ab ipso reo factam: nihilominus responsio Pontificis, videtur etiam referri ad externum forum, in quo ille dicitur habendus ut homicida. Atque ita etiam fatetur Nauarr. supra n. 36. Inn. autem 37. refert Felin. in d. c. Ad audientiam, dicentem, iura illa procedere in foro exteriori, non omnino contentioso, quod incipit ab accusatione, vel denunciatione, sed mixto quodammodo ex interiori, quatenus aliquis se ipsam accusat, petens tamè iudicium & expeditionem in foro exteriori. Quod quidem facile admitti potest, dummodo non negetur, ut bene aduertit Nauarr. idem iudicium ferendum esse in foro contentioso.

si talis causa ageretur, & eodem modo confiteretur tali dubio, quia & est eadè ratio, & decisio iurii est absolutà & sine distinctione. Imò, ceteris paribus, rigorosius agendum esset cum reo, si iudicium esset omnino contentiosum, quia, quo eius accusatio vel denunciatio minus voluntaria illi est, eo minor fides confessioni eius adhibenda est, quatenus ad ipsius excusationem spectat: & à contrario sensu ex eodem c. Significasti, colligitur, eademque ratione minori dispensatione & indulgentia dignus esset. Non videtur ergo dubium, quin iura illa præcipue loquantur in foro exteriori, siue misto siue puro. Neque opinor Panormitanum id negasse, cum enim ait, decisiones illorum textuum non esse extendendas ad forum externum, loquitur quoad illas penas, quæ per iudicem imponi solent pro irregularitate contracta, qualis est priuatio beneficiorum, & similes: quoad priuationem verò, quam intrinsece habet irregularitas, ut est ab usu ordinum, aperte concedit habere locum in foro exteriori, quod ibi vocat quasi penitentiale, quia in eo non agitur de noua pena imponenda, sed de securiori parte eligenda. Et videtur coincidere cum illo quod Felin. mistum appellauit.

Non verò negandum est, decreta illa consequenter etiam procedere in foro interiori, maximè post declarationem, seu iniunctionem iudicis. Nonnihil vero dubitationis habet, an qui dubitat, teneatur in conscientia abstinere prius quam à iudice separatur, præsertim si homicidium sit occultum. Nam in illis textibus non aliqua verba, quæ ad hoc cogant: ergo ex vi illorum non est imposita hæc obligatio, sed seclusis illis iuribus, ex sola ratione, aut ex aliis iuribus non constat: ergo. Et confirmatur à simili ex casu textus in c. Significasti, de homicidio. Vbi idem Innocent. III. sic concludit. Ideo, mandamus, quatenus si ita est, ad cautelam iniungas eidem penitentiam competentem, quæ peracta, non impediat, quominus in suspensum ministret ordinibus, & ad maiores valeat promoueri. Vnde satis aperte colligitur, ante peractam penitentiam impositam illum non potuisse licite vel ministrare in susceptis ordinibus, vel ad superiores ascendere post mandatum illud, quod fuit quoddam genus suspensionis: & tamen in casu illius textus, qui fuit de homicidio quodam omnino casuali & involuntario, & sine interuentu alicuius delicti, si res non esset deuoluta ad superiorem, non teneretur ille clericus ex vi suæ conscientie, vel penitentiam aliquam agere, vel aliquo tempore cessare ab usu ordinum, cum tamen ad id obligetur post iniunctionem Superioris. Vbi etiam obiter notare licet, in huiusmodi consultationibus aliqua Pontifices præcipere ad maiorem cautelam, & ad maiorem decetiam & reuerentiam sacrorum ordinum, quæ per se se, & ex vi solius conscientie non essent necessaria, licet posito præcepto Superioris, in conscientia oriatur obligatio. Cur ergo non possumus eodem modo intelligere c. Significasti, & c. Ad audientiam, præsertim cum interpretatio sit fauorabilis, & materia onerosa. Vnde Marianus Socin. in d. c. Ad audientiam, n. 46. quem refert & approbat Couarr. in d. Clem. p. 2. §. 2. nu. 5. solum dixit, in dubio quoad forum conscientie consulendum esse, ut quis se abstinere à diuinis, & se existimet irregularem esse. Quod potest intelligi, esse consulendum, ut melius, & securius, non autem tanquam necessarium ante iudicis sententiam, seu præceptum. Non est profecto facile interpretationem hanc valide impugnare.

Nihilominus in re morali & graui non est defendenda communis sententia, quæ habet in casu illorum textuum teneri vnumquemque in conscientia ad abstinendum ab usu ordinum, & ita etiam esse in conscientia consulendum, etiam si res nullo modo deuoluta sit ad forum externum: in hoc enim conueniunt Canonistæ, & Nauarr. excusat Innocentium, qui solet in con-

in contrarium citari, quod non fuerit in tali sensu A
locutus. Ratio vero reddi potest, quia Pontifices de-
clarant, in illo casu seruandam esse irregularitatem,
ergo intendunt docere obligationem illam oriri eo
modo quo irregularitatis nasci solet, scilicet, ex facto
ipso, supposito iure absq; alia iudicis sententia. Iuuat
etiam in d. c. Ad aud. etiam, verbum illud, *Poteris con-*
cedere, vt minoribus ordinibus sit contentus: indicat enim
necessitatem dispensationis, sine qua ille non posset
in minoribus ordinibus ministrare. Iuuat etiam in
d. c. Significasti. 2. v. in illud, *A Sacerdoti alio officio ab-*
stinere debet: non ei solum dicitur, quod debet se-
parari, aut non admitti, sed quod ipse debet absti-
nere: & verbum debet, licet aliquam ambiguitatem
habeat, tamen regulariter indicat grauem obliga-
tionem in conscientia.

Ex his denique omnibus infero, decisiones illas B
non esse extendendas ad omnes casus dubios, obli-
gandos homines vt in eis semper teneantur in con-
scientia ad iudicandum (vt sic dicam) contra sei-
pso, suscipiendo quodcumq; onus, eo quod specula-
tione sit tutius, quia non semper habent locum ratio-
nes omnes, quae ibi mouerunt Pontifices. Praecipue
vero mihi est certum non extendi ad dubium iuris,
quia solum agunt de dubio facti: neq; est admitten-
da extensio, cum sit longe dissimilis ratio, quia vbi
ius non est certum, non fit illi iniuria, neq; est mo-
rale periculum eius, quale esse potest cum ius est cer-
tum, & factum solum est dubium. An vero illa deci-
sio extendenda sit ad omnes irregularitates, quae ti-
meri possunt ex dubio facti: Respondeo ex vi, & ri-
gore iuris solum nos cogit ad id asserendum in ir-
regularitate, quae ex homicidio contrahitur. Deinde
probabile est quod Couar. dixit d. Clem. 1. p. in prin-
cipio, quod ea contigerint, quae in dictis Decretalib.
traduntur, seruandas esse earum decisiones, etiam si
delictum, seu actus non sit omnino eiusdem ratio-
nis: quamuis enim hoc posterius Couar. non expri-
mat, in hoc tamen sensu loqui videtur, estque pro-
babile, quia hoc modo formaliter intelliguntur de-
cisiones illae, & non tantum materialiter. Quando
vero concurrunt omnia, quae in illis decretis con-
siderantur, prudenter coniectandum est ex mate-
ria, & circumstantiis actus: & in sequentibus tra-
ctando de singulis irregularitatibus plurima in par-
ticulari dicemus.

SECTIO VII.

Qui possint irregularitatem contrahere.

1. **R**EGULA. **O**ST efficientem causam dicendum se-
quitur de materiali seu subiectiua, circa
quam duae regulae generales possunt con-
stitui. Prima est, nullum esse capacem ir-
regularitatis, qui per se, & iuxta Christi institutio-
nem non sit capax sacramenti ordinis. Hanc regula-
m posuit Soto in 4. d. 25. q. 1. art. 2. eamq; tetigimus
supra sect. 1. circa definitionem irregularitatis: sequi-
tur enim ex dictis ibi primo, quia irregularitas est
priuatio quaedam: omnis autem priuatio supponit
capacitatem: habet enim & priuatio verfantur cir-
ca idem. Denique, incapacitas ad recipiendos ordi-
nes ex diuino iure statuta est, & impedit non solum
licitam, sed etiam validam susceptionem ordinis: at
vero irregularitas nec est iure diuino, neq; impe-
dit quin ordo susceptus sit validus, etiam si cum pec-
cato suscipiatur: ergo.

2. Sequitur primo, feminam neq; esse irregularem
ratione sexus, neq; etiam esse capacem alterius su-
peruenientis irregularitatis. Fundamentum est, quia
femina ex diuino iure est incapax sacramenti Or-
dinis, & characteris eius, vt nunc suppono ex perpetua
Ecclesiae traditione fundata in facto Christi, qui
non feminas sed viros tantum Sacerdotes ordina-
uit in nocte Coenae, eisq; solis potestatem remitten-

di peccata tribuit post resurrectionem, vt ex doctri-
na Concil. Trid. saepe in superioribus docuimus, &
sumitur ex c. Noua, de Penit. & remiss. vbi Pontifex
ait, Christum etiam matri suae clauis non dedisse, sed
solis Apostolis. Estq; haec certa veritas communi co-
sensu Theologorum recepta in 4. d. 25. vbi videri pos-
sunt D. Thom. Soto, & alii: & Castro, contra haereses
verb. *Mulier*, & Bellar. libr. 1. de Sacram. in genere c. 1.
& 25. Hinc ergo fit, ipsam conditionem talis sexus
non esse irregularitatem, quia adest absolutam in-
capacitatem, fit etiam, vt homicidium, bigamia, & simi-
les effectus inuenti in feminis non afferant illis im-
pedimentum irregularitatis, vt Soto supra notauit,
& sentit Hostien. in c. de Cler. ex com. minist. n. 4. di-
cens, monalem non posse irregularitatem incur-
re, ex c. *Postulasti*, q. *Quasi iustus*, eod. tit. Et ratio est, quia
illa per se, & quasi natura sua non comprehenduntur
in regula ordinandorum: & ideo per leges eccle-
siasticas ab ea non excluduntur. Dicunt vero aliqui,
feminas saltem secundum speciem humanam esse
capaces ordinis, & hoc satis esse vt sint capaces irre-
gularitatis, quia priuatio aliquando respicit subie-
ctum ratione generis, vel speciei, licet sit in capax se-
cundum conditionem indiuidui. Sed hoc ad rem no-
ralem impertinens est, quia haec priuationes conside-
randae sunt in ordine ad iura: iura autem, quae irregu-
laritates imponunt, non loquuntur de specie huma-
na in communi, sed ad indiuidua referuntur, sepa-
rantq; ab ordinibus eos, qui sunt capaces, sc. viros, &
non feminas. Dices, Aliquando etiam separant fe-
minas, vt in Concil. Remensi c. 2. vt citat Gratianus
in c. *Peruenit*, de Consecr. dist. 2. Respondetur primum
aliquando Ecclesiam ferre praecipuum de re iure di-
uino statuta, vt maior diligentia in eius obseruatio-
ne adhibeatur. Secundo dicitur, nullum inueniri
Ecclesiae decretum, quo separetur femina a recipi-
endis ordinibus, aut proprio vsu eorum: sed in eo ei
specialiter prohibetur, ne feminis, aut laicis com-
mittatur actus, qui per solos presbyteros, aut in
necessitate per diaconos recte prestari potest, vt de-
ferre Eucharistiam ad infirmos: de quo ibi sermo est:
sicut alia etiam sacra ministeria prohibentur femi-
nis in c. *Sacra*, dist. 23. de quo videri possunt dicta
supra in 3. tom. Atq; haec applicanda sunt ad Hermaph-
roditos, seu Androgynos, qui ad femineum sexum
magis declinant, supposita communi sententia, quod
hi etiam sunt ordinis incapaces: de quib; quatenus
aliquando possunt esse irregulares, infra erit dicen-
dum: vbi etiam dicitur de femina si contingat ali-
quando sexum mutare, vt euenire dicitur.

Secundo principaliter inferitur, nullum hominem
non baptizatum esse capacem irregularitatis. Pro-
batur ex eodem fundamento, quia non sunt capaces
ordinis, c. 1. & c. *Veniens*, de Presbytero non baptiza-
to: quanquam Nauarrus n. 205. & Couar. dist. Clem.
1. part. 2. impedimentum hoc inter irregularitates
numerant: loquuntur tamen late, & minus proprie.
Obiici tamen potest, quia ante Baptismum potest
quis esse bigamus, illegitimus & homicida, vnde
communiter quaeri solet, an haec irregularitates per
Baptismum tollantur, quae quaestio supponit eas con-
trahi ante Baptismum. Respondeo, controuersiam
esse de modo loquendi: retinendum vero esse illud,
quem diximus tanquam omnino proprium: ipsa
enim carentia characteris baptismalis non potest
dici irregularitas, cum sit omnimoda incapacitas.
Vnde non baptizatus nunquam fuit comprehen-
sus in regula ordinandorum, seu, vt ita dicam, or-
dinabilem, vt per irregularitatem ab ea regula ex-
cludi potuerit: neque quoad hoc oportet distingue-
re de infideli, vel fideli, aut catechumeno quan-
tumuis iusto: quia semper est plusquam irregularis,
id est, omnino incapax ordinis donec baptizetur.
Deinde certum est, aliquos defectus naturales, vel
morales inueniri in hominibus non baptizatis, qui
bapti-